

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญแผนผัง	(12)
บทนำ	1
1. สภาพปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. สมมุติฐาน	3
4. ขอบเขต	3
5. วิธีดำเนินการวิจัย.....	3
ภาค 1. โครงสร้างการปกครองและอำนาจหน้าที่ขององค์กรพุทธศาสนา	
ความนำ	6
บทที่	
1. โครงสร้างการปกครองขององค์กรพุทธศาสนา	7
1.1 โครงสร้างการปกครองขององค์กรพุทธศาสนา ก่อนมีพระราช	
บัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505	7
1.1.1 การปกครององค์กรพุทธศาสนา ก่อนสมัยกรุง	
รัตนโกสินทร์.....	7

1.1.1.1 การปกครององค์กรพุทธศาสนาด้วยพระองค์	
เอง	8
1.1.1.2 การปกครององค์กรพุทธศาสนาด้วยคณะสงฆ์	9
1.1.1.3 การปกครององค์กรพุทธศาสนาในสมัยกรุง	
สุโขทัย.....	10
1.1.1.4 การปกครององค์กรพุทธศาสนาในสมัยกรุงศรี	
อยุธยา.....	13
1.1.2 การปกครององค์กรพุทธศาสนาในสมัยกรุงรัตน	
โกสินทร์	16
1.1.2.1 ความเป็นมาของกฎหมายสงฆ์กับการ	
ปกครององค์กรพุทธศาสนา.....	17
1.1.2.2 กฎพระสงฆ์ ฉบับที่ 1-10	18
1.1.2.3 พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองคณะ	
สงฆ์ ร.ศ. 121	21
1.1.2.4 พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484	28
1.2 โครงสร้างการปกครองขององค์กรพุทธศาสนาหลังมี	
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505	34
1.2.1 องค์กรกลุ่ม: มหาเถรสมาคม	35
1.2.1.1 ส่วนประกอบของมหาเถรสมาคม	35
1.2.1.2 การประชุมมหาเถรสมาคม	37
1.2.2 องค์กรเดี่ยว	40
1.2.2.1 สมเด็จพระสังฆราช	40
1.2.2.2 เจ้าคณะใหญ่	42
1.2.2.3 เจ้าคณะภาค	44
1.2.2.4 เจ้าคณะจังหวัด	46
1.2.2.5 เจ้าคณะอำเภอ	46
1.2.2.6 เจ้าคณะตำบล	47
1.2.2.7 เจ้าอาวาส	47
1.2.3 วัดในพระพุทธศาสนา	50

1.2.3.1 ประเภทของวัด	51
ก. วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา.....	51
ข. สำนักสงฆ์.....	51
1.2.3.2 สถานะทางกฎหมายของวัด	51
ก. หลักเกณฑ์ของนิติบุคคลมหาชน.....	52
ข. ลักษณะของวัดไทย.....	53
2. อำนาจหน้าที่ขององค์กรพุทธศาสนาตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505	56
2.1 อำนาจหน้าที่ขององค์กรพุทธศาสนา.....	56
2.1.1 อำนาจหน้าที่ขององค์กรกลุ่ม: มหาเถรสมาคม	56
2.1.2 อำนาจหน้าที่ขององค์กรเดียว	60
2.1.2.1 อำนาจหน้าที่ของสมเด็จพระสังฆราช	60
2.1.2.2 อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะ	62
ก. อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะใหญ่	62
ข. อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะภาค	63
ค. อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะจังหวัด	63
ง. อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะอำเภอ	64
จ. อำนาจหน้าที่ของเจ้าคณะตำบล	64
2.1.2.3 อำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาส	65
2.1.2.4 พระสังฆาธิการ: จริยาพระสังฆาธิการ ...	68
ก. จริยา	69
ข. การรักษาจริยา	70
ค. การละเมิดจริยา	70
2.1.3 อำนาจหน้าที่ของวัดในพระพุทธศาสนา (มาตรา 37- 38)	72
2.1.3.1 อำนาจการปกครองดูแลวัดโดยทั่วไป	72
ก. อำนาจไล่ออกจากวัด.....	72

ข. อำนาจเกี่ยวกับการลงทัณฑ์กรรม	
ทัณฑ์บน หรือการขอขมาโทษ.....	73
2.1.3.2 อำนาจในการห้ามมิให้เข้าอยู่อาศัยใน	
วัด	73
2.1.3.3 อำนาจในการวินิจฉัยอธิกรณ์	73
2.2 การใช้อำนาจขององค์กรพุทธศาสนาตามพระธรรมวินัยและ	
พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505.....	75
2.2.1 การใช้อำนาจขององค์กรพุทธศาสนาตามพระธรรม	
วินัย	75
2.2.1.1 หลักและวิธีการบัญญัติพระวินัย	76
ก. ความหมายของพระวินัย.....	76
ข. การบัญญัติพระวินัย.....	79
ค. วิธีบัญญัติพระวินัย.....	82
ง. วิธีแก้ไขเพิ่มเติมพระวินัย.....	83
2.2.1.2 วิธีการควบคุมตรวจสอบภายในองค์กร	
พุทธศาสนาตามพระธรรมวินัย	84
2.2.2 การใช้อำนาจขององค์กรพุทธศาสนาตามพระราช	
บัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505	87
2.2.2.1 การให้พระภิกษุสละสมณเพศ (กฎหมาย	
เถรสมาคม ฉบับที่ 21).....	87
2.2.2.2 การให้อำนาจแก่วัดหรือเจ้าอาวาส	
ผู้กระทำการแทนวัด	88
2.3 สถานะของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 กับการ	
ปกครองสงฆ์และภารกิจขององค์กรพุทธศาสนาในการดูแล	
ความเรียบร้อยของวัด.....	90
2.3.1 ความสัมพันธ์ในทางกฎหมายขององค์กรพุทธ	
ศาสนากับส่วนต่าง ๆ	90
2.3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างอาณาจักรกับ	
องค์กรพุทธศาสนา.....	93

2.3.1.2 ความสัมพันธ์ของการปกครองตนเอง ขององค์กรพุทธศาสนา.....	95
2.3.1.3 ความสัมพันธ์ของการให้บริการ สาธารณะขององค์กรพุทธศาสนา กับชุมชน.....	96
2.3.1.4 ความสัมพันธ์ของการดูแลความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของวัด.....	96
2.3.2 ขอบเขตการใช้อำนาจ.....	98
2.3.2.1 การกระทำที่มีผลกระทบภายในคณะ สงฆ์.....	98
2.3.2.2 การกระทำที่มีผลกระทบภายนอกคณะ สงฆ์.....	100
ภาคที่ 2. การควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรพุทธศาสนาโดยศาลปกครอง	
ความนำ.....	103
3. การควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรพุทธศาสนาโดยองค์กรตุลาการ.....	105
3.1 ข้อคิดว่าด้วยการควบคุมฝ่ายปกครองโดยศาลปกครอง ...	105
3.1.1 เกณฑ์ในทางรูปแบบหรือเกณฑ์ในเรื่ององค์กร	105
3.1.2 เกณฑ์ในทางเนื้อหาหรือเกณฑ์ในเรื่องการกระทำ	106
3.2 คดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง	107
3.2.1 คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำฝ่ายเดียวของหน่วย งานทางหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย..	108
3.2.2 คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้า	110

3.2.3 คดีพิพาทที่เกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิด อย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	111
3.2.4 คดีพิพาทที่เกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	112
3.2.5 คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับบุคคลให้ กระทำการหรือละเว้นกระทำการ	113
3.2.6 คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาล ปกครอง.....	114
3.3 คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง	115
3.3.1 คดีเกี่ยวกับการดำเนินการวินัยทหาร	115
3.3.2 คดีเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการตุลา การ	115
3.3.3 คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นฎีกาพิเศษ	116
3.3.4 คดีที่มีกฎหมายตัดอำนาจศาลปกครองไว้โดยเฉพาะ	117
3.4 แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาก่อนมีศาลปกครอง	117
3.4.1 แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาที่รับฟ้อง	118
3.4.2 แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาที่ไม่รับฟ้อง ..	122
3.5 แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งหลังมีศาลปกครอง	123
3.5.1 คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 1/2545	123
3.5.2 คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ 4/2545	124
3.5.3 ข้อพิจารณาการควบคุมการกระทำขององค์กรพุทธ ศาสนาโดยองค์กรตุลาการก่อนและหลังมีศาลปกครอง	125
4. วิเคราะห์ปัญหาการควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรพุทธศาสนาตาม พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 โดยศาลปกครอง	127
4.1 สถานะทางกฎหมายขององค์กรพุทธศาสนา	128
4.1.1 สถานะทางกฎหมายของวัดในพระพุทธศาสนา.....	130

4.1.2 สถานะทางกฎหมายขององค์กรปกครองคณะสงฆ์...	133
4.2 สถานะของการกระทำขององค์กรพุทธศาสนา.....	134
4.2.1 ขอบเขตของอำนาจมหาชนขององค์กรพุทธศาสนา..	134
4.2.1.1 การกระทำโดยอาศัยอำนาจจากพระ ธรรมวินัย.....	134
4.2.1.2 การกระทำโดยอาศัยอำนาจจาก พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505	135
4.2.2 ปัญหาการควบคุมการกระทำขององค์กรพุทธศาสนา	135
4.2.2.1 กรณีของกฎที่ออกโดยองค์กรพุทธศาสนา.	138
4.2.2.2 กรณีของคำสั่งที่ออกโดยองค์กรพุทธ ศาสนา.....	144
ก. การให้พระภิกษุสละสมณเพศ(กฎ มหาเถรสมาคมฉบับที่ 21).....	144
ข. การออกคำสั่งโดยเจ้าอาวาสหรือวัด ในพระพุทธศาสนา.....	145
4.2.2.3 กรณีการกระทำขององค์กรพุทธศาสนาใน กรณีอื่น ๆ	148
ก. การละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ ล่าช้าเกินสมควรขององค์กรพุทธ ศาสนา.....	148
ข. กรณีการกระทำละเมิดทางปกครอง ขององค์กรพุทธศาสนา.....	148
ค. กรณีการกระทำสัญญาทางปกครอง ขององค์กรพุทธศาสนา.....	149
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	151
ภาคผนวก	
ก. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505.....	153

ข. กฎพระสงฆ์ ฉบับที่ 1-10	164
ค. พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 121	176
ง. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2484	190
จ. คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 1/2545	199
ฉ. คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 4/2545	202
 บรรณานุกรม	 205
 ประวัติการศึกษา.....	 210